

maar ook in de stromende regen. Graven, stutten, steen voor steen haalden we alles weg. Met de hand en met gevaar voor eigen leven. Dat de kans op instortingsgevaar groot is, heb ik aan den lijve ondervonden. In Haïti was ik samen met Zoe, Nova's voorganger, in een pand, toen achter ons een verdieping instortte. Zoe kwam vast te zitten en kon niet op eigen kracht naar buiten klimmen. Ik dacht dat ik gek werd. Mijn honden zijn onderdeel van mijn gezin. Ik zou hen voor geen goud willen missen. Gelukkig kregen we Zoe met het team vrij. Ze geniet nu van haar pensioen.

We vertrekken met de intentie mensen te redden. Dat is in Nepal niet gelukt. Niet dat deze missie voor niets is geweest; voor familieleden die in spanning zitten over het welzijn van geliefden kunnen we zaken uitsluiten. Het klinkt misschien gek, maar 'geen teken van leven' geeft ook rust. Voor we naar Nederland vlogen, maakten we een tussenstop in Cyprus. Om even bij te tanken, medisch te worden onderzocht en te praten met een psycholoog. Want ook al lukt het me om onder werktijd mijn emoties uit te schakelen, zo'n been of kinderhandje dat uit het puin steekt, hakt er later alsnog in. Ook de beslissing om een zoektocht te staken, is een breekmoment. Vraag mij op zo'n moment niet: 'Joh Pauline, hoe gaat het?', want dan barst ik in tranen uit."

'MIJN WERK ALS
REDDINGSWERKER
HEEFT ME IN DIE ZIN
VERANDERD DAT IK ME
MINDER DRUK MAAK
OVER FUTILITEITEN'

ARJAN MINNESMA (49) won met Urgenda* op 24 juni een rechtszaak tegen de staat: de rechter eist dat Nederland een strikter klimaatbeleid voert. In november liep Marjan van Amsterdam naar Parijs om de aandacht te vestigen op de klimaatverandering en de oplossingen. Ze is getrouwd en moeder van drie kinderen (12, 14 en 15).

"Licht gespannen kwam ik op 24 juni de rechtszaal binnen. Het was niet zomaar een uitspraak over een procentje meer of minder uitstoot van CO₂; het ging over de toekomst van mijn kinderen. We hadden goed geprocedeerd, maar had de rechter alle stukken tot zich genomen en was hij ervan doordrongen dat klimaatverandering een groot probleem is? Behalve mijn advocaten en ik was er niemand die dacht dat we konden winnen. De avond ervoor hoorde ik dat de rechter alles had laten vertalen in het Engels. Hij nam het dus serieus. Op het moment dat hij zijn uitspraak deed en ons in het gelijk stelde, barstte de zaal in gejuich en tranen uit. Wat een stap! Alle die jaren strijd, al die tegenslagen; het was niet voor niets geweest. Meteen ontstond er een gekkenhuis. Van over de hele wereld kwamen felicitaties en vroegen media om reacties. Mijn zusje in Australië zag ineens haar grote zus live op haar televisie verschijnen.

Ik ben zó bezorgd. Wat we dit jaar zien met de vluchtelingen is een voorbode van wat ons de komende decennia staat te wachten, maar dan véél erger. Want klimaatverandering leidt op veel plaatsen tot honger, met steeds vaker oorlog tot gevolg. Daarom zijn we er nog lang niet. Ik maak lange dagen, waardoor ik me soms een ontaarde moeder voel. Gelukkig heb ik weinig slaap nodig. Als de kinderen naar bed zijn, werk ik tot diep in de nacht door en smeer ik hun boterhammen voor de volgende dag. De energie zit er gelukkig van nature in. En ik ben met leuke dingen bezig en ontmoet interessante mensen, dus dat geeft ook energie. Mijn kinderen weten inmiddels niet beter. Ze zien me op tv en lezen de kranten. We eten vaak verantwoord, ik rijd elektrisch en we hebben veel zonnepanelen. Binnenkort gaat het dak eraf en worden we helemaal energieleverend. Ik probeer de kinderen niet te veel met de ernst van de situatie te belasten, maar gelukkig interesseert het ze wel. De jongste heeft in groep acht een spreekbeurt over het milieu gehouden en dat had mijn verhaal kunnen zijn. En de oudste ging laatst in discussie met haar natuurkundedocent over duurzame energie en vroeg me om raad. Ik hoop dat 2015 het jaar van de omslag blijkt en dat iedereen nu eindelijk beseft dat klimaatverandering een enorm probleem is. En dat we aan de slag moeten om dat te keren, want anders wonen onze kleinkinderen straks op een planeet waar het niet prettig meer toeven is. Of ik weleens ontspan? Jazeker: elke dinsdagavond speel ik hobo in een symfonieorkest. Die avond is heilig!" ■

*Urgenda is een organisatie voor duurzaamheid en innovatie die, samen met bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en particulieren, Nederland sneller duurzaam wil maken.